

לימוד עברית וערבית לקראת מפגש בין תלמידים

רקע:

לפניכם 10 מצגות בעברית ובערבית העוסקות בחיים משותפים באמצעות לימוד השפה העברית והערבית, היכרות עם תרבות והיכרות עם מוזיקה. המטרה היא לסייע לתלמידים יהודים וערבים ללמוד ערבית ועברית ולהכיר זה את זה באמצעות התנסות וחוויה. אנו ממליצים להתחיל את ההכנה למפגשים בהיכרות חד-לאומית שתסייע לילדים ליצור קשר משמעותי יותר במפגש המשותף. מומלץ להתחיל בנושא באופן כללי באמצעות המצגת **פותחים את הדלת לחיים משותפים**. לצורך תרגול ניתן להראות את המצגת בעברית לילדים דוברי הערבית ואת המצגת בערבית לילדים דוברי העברית. לכל מצגת הנחיות מלוות למורים:

(מערך שיעור) **פותחים את הדלת לחיים משותפים**

מצגת בנושא חיים משותפים, המעודדת את התלמידים לפעול בדרכים שונות לקידום הנושא.

שכבות גיל: ה-ט

תגיות: חיים משותפים, שוויון, אקטיביזם, יהודים, ערבים

קישור למצגת בעברית:

<http://itu-presentation.cet.ac.il/ShowItem.aspx?ItemID=e0216a69-99b8-4404-a499-60df5c9f136f&lang=HEB>

(תخطيط درس) **نفتح الباب أمام حياة مشتركة**

عرض شرائح في موضوع الحياة المشتركة، يشجع التلاميذ على العمل بطرق مختلفة للنهوض بالموضوع.

שכבות גיל: ה-ט

תגיות: אקטיביזם, חיים משותפים, שוויון

קישור למצגת בערבית:

<http://itu-presentation.cet.ac.il/ShowItem.aspx?ItemID=e528155e-b3ac-42fe-bc97-c7aebe83c72f&lang=ARB>

ארבעת הצמדים של המצגות הבאות עוסקים בהוראת השפה – ערבית לדוברי עברית ועברית לדוברי ערבית. המצגות חופפות זו לזו, ולכן הילדים ילמדו במקביל את אותן מילים ונושאים ויוכלו לשוחח ביניהם – דוברי העברית בערבית ודוברי הערבית בעברית. ניתן להיעזר במצגות במסגרת ההכנה וניתן גם להיזכר בהן במהלך המפגש:

(מערך שיעור, יחידת לימוד) **בואו נכיר**

מצגת ללימוד השפה הערבית, שבה התלמידים ילמדו איך אנשים מציגים את עצמם במפגש ראשון בערבית. המצגת מאפשרת תרגול חווייתי של היכרות בין אנשים בשפה הערבית.

שכבות גיל: ה-ז

תגיות: שפה ערבית, היכרות

קישור למצגת בערבית:

<http://itu-presentation.cet.ac.il/ShowItem.aspx?ItemID=a649c6f1-05a7-47b8-80f9-6c1cf7327513&lang=HEB>

קישור למצגת בערבית:

<http://itu-presentation.cet.ac.il/ShowItem.aspx?ItemID=feaf7256-493f-4b9e-a892-8ba4259c6576&lang=HEB>

(מערך שיעור) **המשפחה שלי**

מצגת ללימוד השפה והתרבות הערבית העוסקת בנושא השמות והכינויים של האב והאם ובני משפחה נוספים במשפחה הערבית.

שכבות גיל: ה-ז

תגיות: אזרחות , שפות , עברית , ערבית , משפחה

קישור למצגת בעברית:

<http://itu-presentation.cet.ac.il/ShowItem.aspx?ItemID=9311b9ab-8056-4c8a-b45a-f18cf8cb3b97&lang=HEB>

קישור למצגת בערבית:

<http://itu-presentation.cet.ac.il/ShowItem.aspx?ItemID=7ccdadee-2789-4a35-9bc5-8190dba09e06&lang=HEB>

(מערך שיעור) פירות וירקות - خضراوات وفواكه

מצגת חווייתית לתרגול אוצר המילים בערבית הקשור לירקות ולפירות. באמצעות מגוון פעילויות אינטראקטיביות התלמידים יתנסו בהיבטים שונים של השפה: דיבור, הבנת הנשמע, זיהוי ועוד.

שכבות גיל: ה-ח

תגיות: שפה , ירקות , פירות , ערבית

קישור למצגת בעברית:

<http://itu-presentation.cet.ac.il/ShowItem.aspx?ItemID=e405e26a-c86a-4232-9b86-4656ab07f4a1&lang=HEB>

קישור למצגת בערבית:

<http://itu-presentation.cet.ac.il/ShowItem.aspx?ItemID=52b4258b-63a2-4f3b-b8ec-9290f56b2b7d&lang=HEB>

(מערך שיעור) **ספורט – رياضة**

מצגת חווייתית לתרגול אוצר המילים בערבית הקשור לספורט. באמצעות מגוון פעילויות אינטראקטיביות התלמידים יתנסו בהיבטים שונים של השפה: דיבור, הבנת הנשמע, זיהוי אותיות ועוד

שכבות גיל: ה-ח

תגיות: ספורט , עבודה ערבית , מגרש ספורט

קישור למצגת בעברית:

<http://itu-presentation.cet.ac.il/ShowItem.aspx?ItemID=382b2422-aba7-4d24-b3d4-9bbd4de45f81&lang=HEB>

קישור למצגת בערבית:

<http://itu-presentation.cet.ac.il/ShowItem.aspx?ItemID=743ae4c1-af15-439d-ac2c-1b49f8dc0903&lang=HEB>

הצמד האחרון עוסק במוזיקה בין מזרח למערב – גם הפעם שתי המצגות חופפות ומופיעות בשתי השפות. המצגות מאפשרות לימוד עברית וערבית והיכרות עם מוזיקה מערבית וערבית. כל מצגת מלווה בהנחיות למורה. ניתן ללמד את המצגת בשפת המקור מכיוון שהיא חושפת את הילדים לשתי התרבויות. ניתן גם להראות את המצגת בערבית לתלמידים דוברי העברית ואת המצגת בעברית לתלמידים דוברי הערבית:

(מערך שיעור) **מוזיקה בין מזרח ומערב**

מצגת באזרחות, שבה נכיר על קצה המזלג מוזיקה ערבית ומוזיקה מערבית קלאסית שיש להן השפעה על המוזיקה בת זמננו. נלמד על העושר ועל היופי שיש בכל תרבות.

שכבות גיל: ה-ט

תגיות: מוזיקה , מערב , מזרח , קלאסית , ערבית

(תخطيط درس) الموسيقا بين الشرق والغرب

عرض حاسوبيّ نتعرّف فيه على غيض من فيض من الموسيقا العربيّة والموسيقا الغربيّة الكلاسيكيّة اللتين أثمرتا في الموسيقا المعاصرة. سنتعلّم عن ثراء وجمال كلّ من الحضارتين

שכבות גיל: ה-ט

תגיות: מוזיקה , ערבית , מזרח , מערב , קלאסית

קישור למצגת בעברית:

<http://itu-presentation.cet.ac.il/ShowItem.aspx?ItemID=0366951a-d1b2-4dc2-8f9d-80a879fce2b7&lang=HEB>

קישור למצגת בערבית:

<http://itu-presentation.cet.ac.il/ShowItem.aspx?ItemID=d086e2db-37da-4342-8844-39f4776c4111&lang=ARB>

הצעות למפגש בין תלמידים:

לאחר ההכנה התלמידים מגיעים עם אוצר מילים דומה. מומלץ לערוך ביניהם משחקי היכרות באמצעות המילים והנושאים שלמדו.

להלן כמה הצעות לפעילויות במסגרת המפגשים. ניתן לפרוס אותן על פי שניים או שלושה מפגשים:

1. אקוריום:

קבוצת תלמידים אחת (יהודים או ערבים) יושבת במעגל עם הפנים החוצה. הקבוצה השנייה יושבת סביבם במעגל עם הפנים פנימה, כך שמול כל ילד/ה יושב/ת ילד/ה מהקבוצה השנייה. הילדים מתבקשים לדבר במשך שתי דקות על נושא מסוים.

מומלץ: בקשו מדוברי הערבית לדבר בעברית ומדוברי העברית לדבר בערבית ולעזור זה לזה.

אחרי שתי דקות מחאו כף – המעגל החיצוני יזוז כיסא אחד ימינה, ויווצרו צמדים חדשים ונושאי שיחה חדשים. המשיכו כך עד שהצמד הראשון ייפגש שוב.

אנו ממליצים לשאול שאלות הנובעות מתוך פעילות ההכנה בכיתה. לדוגמה:

1. הציגו את עצמכם – מה שמכם, בני כמה אתם, מה צבע השיער והעיניים שלכם, האם אתם גבוהים או נמוכים?
2. הציגו את המשפחה שלכם – איך קוראים לאימא ולאבא שלכם? לסבא ולסבתא ולאחים ולאחיות שלכם? במה עובדים ההורים שלכם?
3. באיזה ספורט אתם עוסקים? איזה סוג ספורט אתם אוהבים?
4. אילו ירקות אתם אוהבים לאכול? אילו פירות אתם אוהבים לאכול?
5. אילו כלי מוזיקה יש לכם בבית? איזו מוזיקה אתם אוהבים? איזו מוזיקה אתם שומעים בבית? איזו מוזיקה הייתם רוצים לשמוע?

2. עברית וערבית – שפות אחיות

בקשו מהתלמידים להתחלק לקבוצות מעורבות של דוברי עברית ודוברי ערבית, ובקשו מכל קבוצה למצוא **מילים רבות ככל האפשר** שדומות בשתי השפות, וכן מילים עבריות בסלנג הערבי ומילים ערביות בסלנג העברי. מומלץ לקיים תחרות בין הקבוצות – איזו קבוצה מוצאת כמה שיותר מילים דומות בעברית ובערבית.

לסיכום בקשו מכל קבוצה להקריא את הרשימה שהכינה.

שאלו את התלמידים: מה לדעתכם ניתן ללמוד מהתרגיל?

מומלץ להסביר לתלמידים: עברית וערבית הן שפות אחיות.

הערבית חדרה והשפיעה על העברית בכל התקופות. השפעה חשובה במיוחד על העברית הייתה בימי הביניים. כבר אז נוספו לעברית עשרות מילים וביטויים מערבית. חלק מהמילים חדרו מהערבית לעברית באופן ישיר, ביניהן המילים אקלים, מרכז, תאריך ועוד.

רוב המילים נתקבלו בהשפעת אליעזר בן-יהודה, מחיה השפה העברית. הוא ביקש להצהיר שכל המילים, שיסודן בערבית או בשפות שמיות תקפות גם בעברית. תהליך זה של שאילת מילים מערבית לעברית וגם הפוך, מעברית לערבית, נוח בשל היסודות המקבילים והזהים בשתי השפות.

כך למשל, נוצרה המילה מברק. בתחילת המאה נתעורר הצורך במילה עברית למילה טלגרמה, והמילה מברק שאלה את משמעותה מהמילה ברקיה הערבית, בשל הקשר לברק ומהירותו.

(על פי: [שיח בית ספרי, השפה הערבית והשפעתה על העברית](#), משרד החינוך)

להרחבה, היעזרו במצגת [לומדים ערבית](#).

2. מכינים סלט

שימו לב: פעילות זאת יכולה להתאים למפגש אחד. הזכירו לתלמידים להביא למפגש סלט עם פירות או ירקות שהם אוהבים ולהיזכר בשמות שלהם באמצעות המצגות.

מומלץ לבקש מכל קבוצה להביא סלטים למפגש – סלט פירות וסלט ירקות. לפני האוכל בקשו מהילדים דוברי העברית להציג את הסלט שלהם בערבית ומהילדים דוברי הערבית להציג את הסלט שלהם בעברית.

4. בינגו היכרות

חלקו לילדים דף בינגו היכרות.

- הילדים יתבקשו לסמן את המשבצות המתאימות להם.
- עליהם לחפש בחדר ילד מהקבוצה השנייה שיש לו מאפיינים דומים ולהחתיים אותו על הדף.

ילדים שיאספו את כל החתימות יוכרזו כמנצחים.

בינגו היכרות

بينجو للتعرف

יש לי שני אחים/אחיות	אני אוהב/ת גיטרה	אני אוהב/ת לשמוע מוזיקה	אני עושה ספורט
חתימה: _____ إمضاء: _____	חתימה: _____ إمضاء: _____	חתימה: _____ إمضاء: _____	חתימה: _____ إمضاء: _____
חתימה: _____ إمضاء: _____	חתימה: _____ إمضاء: _____	חתימה: _____ إمضاء: _____	חתימה: _____ إمضاء: _____
אני משחק/ת כדורגל	אני שוחה בבריכה	אני אוהב/ת ירקות	אני לא אוהב/ת

ירקות	חתימה: _____ חתימה: _____ חתימה: _____ חתימה: _____	חתימה: _____ חתימה: _____ חתימה: _____ חתימה: _____	חתימה: _____ חתימה: _____ חתימה: _____ חתימה: _____
השיער שלי ארוך	השיער שלי קצר	יש לי כינוי/ שם חיבה عندي لقب	אני מכין/ה סלט למשפחה
חתימה: _____ חתימה: _____ חתימה: _____ חתימה: _____	חתימה: _____ חתימה: _____ חתימה: _____ חתימה: _____	חתימה: _____ חתימה: _____ חתימה: _____ חתימה: _____	חתימה: _____ חתימה: _____ חתימה: _____ חתימה: _____

לסיכום מומלץ להראות שוב לילדים את המצגת [פותרים את הדלת לחיים משותפים](#), לחלק אותם לקבוצות מעורבות ולבקש מכל קבוצה להציע הצעה משלה לחיים משותפים. לדוגמה:

- לחשוב על חג משותף ליהודים וערבים.
- לכתוב שיר משותף בעברית ובערבית.
- להכין כרזה שקוראת לחיים משותפים.
- להוסיף שלטים בערבית/בעברית לבית הספר או השכונה.